

Betreft: Brandbrief vogelgriep

Amsterdam, 24 november 2025

Geachte mevrouw Wiersma,

In de afgelopen paar weken zijn in Nederland bijna 800 duizend dieren vergast vanwege uitbraken van het vogelgriepvirus. 800 duizend! Kunt u zich voorstellen wat deze dieren hebben moeten ondergaan? Opgesloten in dichte stallen konden zij geen kant op toen plotseling alle kieren werden dichtgespoten met purschuim, gasinstallaties werden neergezet en opengedraaid. Totdat ieder dier was gestikt.

Het aantal dieren dat is gedood vanwege vogelgriepuitbraken is nu al veel hoger dan in de afgelopen twee vogelgriepseizoenen bij elkaar opgeteld.¹ Experts noemen de situatie verontrustend en verwachten in de komende maanden nog meer uitbraken.²³

Uw voorganger merkte drie jaar geleden al op dat de situatie rond het vogelgriepvirus niet langer houdbaar is.⁴ "Niet voor de dieren, niet voor pluimveehouders, niet voor de maatschappij." Toch zijn de belangrijkste maatregelen om dierenlevens te redden nog altijd niet genomen. Een geschikt vaccin ligt klaar, maar wordt nog niet ingezet. Bioveiligheidsmaatregelen zijn bij veel pluimveebedrijven nog niet op orde, blijkt uit recent onderzoek van Wageningen Bioveterinary Research.⁵ Intussen geldt al vijf jaar lang een bijna permanente ophokplicht in gebieden met veel kippen. Honderden miljoenen dieren hebben daardoor nooit naar buiten gekund, ook niet bij bedrijven waar zij dat normaal gesproken wél zouden mogen.

Waar blijft uw langverwachte maatregelenpakket om dit tij te keren?

Wakker Dier roept u op om onmiddellijk in actie te komen. Voor de dieren. En voor de volksgezondheid. De volgende punten mogen niet ontbreken in uw actieplan en wij vragen u te motiveren waarom deze nog niet eerder zijn ingezet:

¹ Cijfers Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vogelgriep/besmettingen-vogelgriep-bij-bedrijven>

² Verslag Deskundigengroep Dierziekten HPAI. 13 oktober 2025

³ Verslag Deskundigengroep Dierziekten HPAI. 10 november 2025

⁴ Kamerbrief Intensivering aanpak vogelgriep, 11-10-2022

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/10/11/intensivering-aanpak-vogelgriep>

⁵ Elbers, A.R.W.; Gonzales, J.L. Identification and Characterization of Biosecurity Breaches on Poultry

Farms with a Recent History of Highly Pathogenic Avian Influenza Virus Infection Determined by Video Camera Monitoring in the Netherlands. *Pathogens* 2025, 14, 751. <https://doi.org/10.3390/pathogens14080751>

1. Ontwikkel een concreet en tijdsgebonden plan om het aantal dieren in de Nederlandse veehouderij drastisch terug te brengen. Met de hoogste veedichtheid ter wereld is Nederland een rode vlek op de risicokaart voor het ontstaan van zoönosen, waarschuwde de commissie Bekedam in 2021 al.⁶ Neem dierenwelzijn, diergezondheid en volksgezondheid volwaardig mee in de noodzakelijke transitie naar een duurzame, toekomstbestendige en dierwaardige landbouw.
2. Verminder het aantal pluimveebedrijven in waterrijke gebieden. Experts zien een duidelijk verband tussen uitbraken van het vogelgriepvirus en gebieden met veel water en watervogels. Het advies van de commissie Bekedam luidde dan ook om te streven naar geen pluimveehouderijen in gebieden met veel watervogels. Dat betekent dat het aantal bedrijven in deze gebieden moet worden teruggebracht. In geen geval mogen vergunningen worden afgegeven voor nieuwe bedrijven. Uw voorganger kondigde aan om aan de slag te gaan met deze ‘structuurmaatregelen’. Wat heeft u hiermee gedaan?
3. Verminder het aantal dicht op elkaar gelegen pluimveebedrijven. Nederland heeft een enorm hoge ‘pluimveedichtheid’: zes keer hoger dan de rest van Europa. In de Gelderse vallei zitten bijvoorbeeld zoveel kippen op een kluitje dat er een groot risico bestaat op snelle verspreiding van het vogelgriepvirus. Wetenschappers waarschuwen al meer dan twintig jaar dat een uitbraak in deze regio onbeheersbaar kan worden.⁷ Met deze waarschuwing is niets gedaan. Met als gevolg dat er nu een bijna permanente ophokplicht geldt voor dit gebied en honderden miljoenen dieren hier vrijwel nooit meer buiten komen. In de afgelopen vijf jaar is in de Gelderse Vallei in totaal meer dan vier jaar een ophokplicht van kracht geweest (83 procent van de tijd). Dit is onacceptabel.
4. Ontwikkel een concreet en tijdsgebonden plan om het aantal dieren per stal te verminderen. Door de groei van het aantal megastallen neemt ook het aantal slachtoffers per uitbraak toe. Als het misgaat, gaat het mega-mis. Zo zijn eind oktober bij een uitbraak in Dodewaard bij één bedrijf 161 duizend opfokleghennen vergast.⁸ Eerder werden bij twee bedrijven in Oostrum en Heythuysen 223 duizend en 300 duizend leghennen vergast.⁹
5. Stop met het steeds weer vol zetten van de stallen na een vogelgriepuitbraak. Nu worden stallen een paar weken na het vergassen van alle dieren gewoon weer opnieuw gevuld. Om bij de volgende uitbraak wéér alle dieren te vergassen. Onderzoek de mogelijkheid om een verbod in te stellen op het fokken en opzetten van kippen, eenden en kalkoenen zolang het virus rondgaat.
6. Voer zo snel mogelijk verplichte vaccinatie in voor *alle* kippen, eenden en kalkoenen. Zet dierenwelzijn en diergezondheid hierin voorop - niet de belangen van de agrosector. Het

⁶ Bekedam, H. et al., 2021. Zoönosen in het vizier. Rapport van de expertgroep zoönosen. En de mondelinge toelichting van de heer Bekedam en de heer Stegeman tijdens de technische briefing in de Tweede Kamer op 11 november 2021.

⁷ Stegeman, A. et al, 2004. Avian Influenza A Virus (H7N7) Epidemic in The Netherlands in 2003: Course of the Epidemic and Effectiveness of Control Measures. The Journal of Infectious Diseases 2004; 190:2088-95

⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vogelgriep/nieuws/2025/10/22/vogelgriep-vastgesteld-in-dodewaard>

⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/10/20/vogelgriep-vastgesteld-in-heythuysen> en <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/11/19/vogelgriep-vastgesteld-in-oostrum>

beschermen van de export van dierlijke producten mag nooit zwaarder wegen dan de bescherming van dieren.

7. Vergeet de dieren zelf niet: ontwikkel een plan om het welzijn van kippen te verbeteren tijdens een periode van ophokplicht. Verlaag de bezetting, zodat de dieren iets meer ruimte hebben. Dieren die normaal gesproken (zonder ophokplicht) de ruimte krijgen om buiten te lopen, zoals biologische en vrije-uitloopkippen, zitten plotseling lange tijd binnen. Ze hebben minder bewegingsruimte en minder afleiding. De dieren pikken elkaar tot bloedens toe; soms zelfs tot de dood erop volgt. Bied (financiële) steun aan boeren met een diervriendelijker houderijsysteem, zodat zij ook tijdens ophokperiodes wat lucht en ruimte kunnen bieden. Bijvoorbeeld door minder dieren per vierkante meter te houden en meer en beter afleidingsmateriaal te bieden.

Ik kijk uit naar uw reactie.

Hoogachtend,

Leonie Vestering